

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRORDNING OM DJURHÄLSOKRAV FÖR FISK, KRÄFTDJUR OCH BLÖTDJUR SAMT PRODUKTER FRÅN DESSA PÅ EUROPEISKA GEMENSKAPENS INRE MARKNAD

Bakgrund

Rådets direktiv 2006/88/EG¹ som gäller hälsokrav för vattenbruksdjur har tillämpats från och med den 1 augusti 2008. Med stöd av detta direktiv utfärdades kommissionens förordning (EG) nr 1251/2008 om tillämpning av rådets direktiv 2006/88/EG när det gäller villkor och intygskrav för utsläppande på marknaden och import till gemenskapen av djur och produkter från vattenbruk och om fastställande av en förteckning över smittbärande arter. I kommissionens förordning nr 1251/2008 fastställs villkor för djursjukdomar och förlagor till hälsointyg för levande fisk, kräftdjur och blötdjur och produkter från dessa vid handel på den inre marknaden och import från länder utanför EU samt transitering från ett tredjeländ via ett EU-land till ett tredjeländ. De nya hälsointygen trädde i kraft den 1 juli 2009.

Kommissionens förordning nr 1251/2008 gäller som sådan och är bindande, och den medför betydande ändringar av jord- och skogsbruksministeriets förordning om djurhälsokrav för levande fisk, kräftdjur och blötdjur samt vissa produkter från dessa (312/2007). Detta innebär att den nationella förordningen bör förnyas helt och hållet. Också jord- och skogsbruksministeriets förordning om vissa levande djur samt embryon och könsceller från dem som importerats från länder utanför Europeiska gemenskapen (866/2008) ändras som bäst.

Kommissionens förordning nr 1251/2008 kan laddas ner på webbsidan <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:337:0041:0075:SV:PDF>. Kommissionen har gjort upp anvisningen SANCO/4788/2009 för att underlätta tolkningen av förordningen.

Anvisningar om import och export av vattenbruksfiskar och prydnadsfiskar på den inre marknaden finns på Eviras webbsidan

http://www.evira.fi/portal/se/djur_och_halsa/inforsel_och_utforsel/

Tillämpningsområdet för kommissionens förordning nr 1251/2008 och avgränsning av det

Till tillämpningsområdet för kommissionens förordning nr 1251/2008 hör fiskar och vattenlevande kräftdjur och blötdjur, om de är odlade, och även i naturliga vatten fångade fiskar, kräftdjur och blötdjur som är avsedda för odling. Tidigare reglerades i praktiken endast hälsovillkoren för handel med fisk och blötdjur i gemenskapens lagstiftning, och hälsovillkoren för kräftdjur bestämdes nationellt. Kräftdjur hör alltså nu till tillämpningsområdet för kommissionens förordning, men endast om de är odlade eller avsedda för odling.

Till tillämpningsområdet hör också vattenlevande prydnadsdjur (fiskar, kräftdjur och blötdjur), om de importerats till kommersiella akvarieanläggningar. Med en kommersiell anläggning avses bland annat akvariegrossister och utställningslokaler. För import och export till öppna anläggningar för prydnadsdjur där det utgående vattnet leds orenat till naturliga vatten krävs det ett hälsointyg. För import och export på den inre marknaden till slutna anläggningar för prydnads-

¹ Rådets direktiv 2006/88/EG om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk och om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar hos vattenlevande djur (ändring till förteckningen över sjukdomar i kommissionens direktiv 2008/53/EG).

djur krävs det endast en anmälan som har gjorts av myndigheterna i TRACES systemet men inte ett hälsointyg.

I naturliga vatten fångade fiskar, kräftdjur och blötdjur som direkt används som livsmedel eller till exempel planteras ut i naturliga vatten omfattas inte av tillämpningsområdet för kommissionens förordning. De djurhälsokrav som gäller för till exempel kräftdjur, såsom kräftor, som fångats i fritt tillstånd som livsmedel hör därför inte till tillämpningsområdet för kommissionens förordning, utan dessa bestäms på nationell nivå.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §: Syfte och tillämpningsområde

Syftet med förordningen är att förhindra att djursjukdomar sprids via import och export av fisk, kräftdjur och blötdjur samt produkter från dessa avsedda som livsmedel på den inre marknaden samt via transport av dessa djur och produkter genom Finland. Med produkt avses till exempel död odlad fisk som inte har rensats.

Till den inre marknaden hör alla länder som är medlemmar i EU samt Norge och Island. Europeiska gemenskapen har också ingått avtal om handel med djur och livsmedel med Schweiz, Liechtenstein, San Marino, Andorra och Vatikanen.

2 §: Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna förordning tillämpas inte på prydnadsfiskar, prydnadskräftdjur eller prydnadsblötdjur, om de inte är avsedda för försäljning eller förmedling och som hålls i andra än kommersiella akvarier eller i trädgårdsdammar som inte står i direkt förbindelse med naturliga vatten. Denna verksamhet, såsom hemakvarier, anses inte väsentligt öka risken för spridning av djursjukdomar till naturliga vatten eller vattenbruksanläggningar.

3 §: Förhållande till annan lagstiftning

I paragrafen förtecknas övriga centrala författningar som hänför sig till djurhälsa och livsmedelssäkerhet, samt övrig lagstiftning som gäller de arter som importeras.

4 §: Definitioner

I förordningen definieras den centrala terminologin.

2 kap. Import på den inre marknaden

5 § Krav för import av vattenlevande prydnadsdjur på den inre marknaden

Bestämmelser om de krav som gäller för import av vattenlevande prydnadsdjur på den inre marknaden finns i kapitel III i kommissionens förordning nr 1251/2008. Då de importeras till öppna anläggningar för prydnadsdjur ska karp, koikarp och laxfiskar uppfylla samma djurhälsokrav som då de importeras för odling. Även förlagan till hälsointyg (bilaga II A) är då densamma. Påvisande av att Finland är fritt från sjukdomen KHV pågår ännu då denna förordning skrivs. Om Finland godkänns som ett KHV-fritt land eller ansöker om ett program för uppföljning, så förutsätts det vid import av karp och koikarp både från EU-medlemsländer och länder utanför EU att landet i fråga är fritt från denna sjukdom.

Finland har dessutom i hela landet tilläggsgarantier för värviremi hos karp (SVC), varvid karp, gräskarp, silver- och marmorkarp, ruda, guldfisk, mört, id, sutare och mal ska vara fria från SVC vid import till öppna anläggningar för prydnadsdjur. De villkor som nämns i kommissionens beslut 2004/453/EG om tilläggsgarantier har i TRACES-hälsointyget kombinerats med de villkor som nämns i kommissionens förordning nr 1251/2008 (1251/2008 / 2004/453 *Odling, återutläggning, put and take-vatten, öppna anläggningar för prydnadsdjur och utsättning*), och därför behövs endast ett hälsointyg. Det bereds dock en ändring av kommissionens förordning nr 1251/2008 i vilken villkoren för de sjukdomar som kräver tilläggsgarantier och de arter som är känsliga för sjukdomarna tas med i förordningen och dess hälsointyg, och kommissionens beslut 2004/453/EG upphävs. Ändringen torde träda i kraft den 1 januari 2010.

För import av vattenlevande prydnadsdjur på den inre marknaden till slutna anläggningar för prydnadsdjur krävs det inte ett hälsointyg, men dock en anmälan till TRACES-programmet. Detta är ett nytt krav jämfört med tidigare praxis.

I 1 mom. påminns kommersiella aktörer om de krav som ställs i jord- och skogsbruksministeriets beslut om register för vattenbruket (212/1996). Beslutet gäller också icke-tropiska, dvs. kallvattensprydnadsfiskar och –kräftor som definieras närmare i förordningen.

I 2 mom. bestäms det att Livsmedelssäkerhetsverket Evira ska vara den behöriga myndighet som avses i kommissionens förordning nr 1251/2008. Detta gäller också artikel 4.2 i förordning nr 1251/2008 enligt vilken det krävs tillstånd av Evira för överföring från slutna anläggningar för prydnadsdjur till öppna anläggningar.

6 §: Krav för import på den inre marknaden av vattenbruksdjur och produkter av dessa

Bestämmelser om de krav för import av vattenbruksdjur och produkter från dessa som gäller på den inre marknaden finns i kapitel III i kommissionens förordning nr 1251/2008. Förordningen innehåller förlagor till hälsointyg för levande djur som importeras till odling, utsättning, put and take-fiske, öppna anläggningar för prydnadsdjur och återutläggning (gäller främst blötdjur), och för levande djur och produkter, såsom orensad odlad fisk, som kommer från en odling och är avsedda som livsmedel.

Nya förlagor till hälsointyg vid import på den inre marknaden finns i bilaga II A (import för odling, utsättning, öppna anläggningar för prydnadsdjur, återutläggning) och B (import för användning som livsmedel) i kommissionens förordning nr 1251/2008. Förordningen innehåller också en lista över vektorarter som det hänvisas till i hälsointygen och som kan överföra patogener utan att själva bli sjuka.

De företag som i respektive land utövar vattenbruk och har ett hälsotillstånd som godkänts av en myndighet kommer i enlighet med kommissionens beslut 2008/392/EG att publiceras via länkar som finns på kommissionens webbsida (http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/aquaculture/health_status_en.htm).

Kommissionens s.k. tilläggsgarantibeslut 2004/453/EG², som gäller sjukdomarna SVC, IPN och BKD samt parasiten *Gyrodactylus salaris* är ännu i kraft. Finland har tilläggsgarantier för att bekämpa alla dessa sjukdomar. De villkor som nämns i beslutet 2004/453/EG har i TRACES-intygen kombinerats med de villkor som nämns i kommissionens förordning nr 1251/2008 (1251/2008 / 2004/453 *Odling, återutläggning, put and take-vatten, öppna anläggningar för*

² Kommissionens beslut 2004/453/EG om genomförande av rådets direktiv 91/67/EEG om åtgärder mot vissa sjukdomar hos vattendjur.

prydnadsdjur och utsättning), och därför behövs endast ett hälsointyg. En ändring av kommissionens förordning nr 1251/2008, i vilken villkoren för de sjukdomar som kräver tilläggsgarantier och de arter som är känsliga för sjukdomarna tas med i förordningen och hälsointygen, och kommissionens beslut 2004/453/EG upphävs, håller dock på att beredas. Ändringen torde träda i kraft den 1 januari 2010.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att vid import till Finland krävs det frihet från VHS, IHN, ISA och SVC³ i hela landet, vid import till inlandet dessutom frihet från IPN och BKD, och vid import till övre Lappland dessutom frihet från *G. salaris*. Påvisande av att Finland är fritt från sjukdomen KHV och vit pricksjuka hos kräftdjur (WSD) pågår ännu då förordningen skrivs. Om Finland godkänns som ett KHV- och WSD-fritt land eller ansöker om ett program för uppföljning med sikte på frihet från dessa sjukdomar, så kommer det att vid import både från EU-medlemsländer och länder utanför EU att krävas frihet från KHV för karp och koikarp, och frihet från WSD för kräftor.

I 1 mom. påminns kommersiella aktörer om de krav som finns i jord- och skogsbruksministeriets beslut om register för vattenbruket (212/1996). Beslutet gäller odlade fiskar och kräftor.

I 3 mom. fastställs det att Livsmedelssäkerhetsverket Evira ska vara den behöriga myndighet som avses i kommissionens förordning nr 1251/2008. Enligt kommissionens förordning är det möjligt att med stöd av mindre strikta hälsokrav importera fiskar, kräftdjur och blötdjur fångade i naturliga vatten för odling, om de direkt sätts i av Evira godkänd karantän. Minimikraven på karantänen har fastställts i kommissionens beslut 2008/946/EG. Också vektorarter som sprider sjukdomar och som räknas upp i bilaga 1 i kommissionens förordning nr 1251/2008 kan importeras via karantän.

Artikel 11 i direktiv 2006/88/EG gör det möjligt att kringgå hälsokraven, om djuren förs till forskningsanläggningarna under tillsyn av den behöriga myndigheten. Detta undantag har beaktats i 4 mom., enligt vilket import för forskningsändamål förutsätter tillstånd av Evira.

Förbudet att importera levande fisk, kräftdjur och blötdjur avsedda som bete vid fiske bevaras oförändrat. Importen av levande betesfisk medför en hög risk för djursjukdomar, varför import av fiskarna i fråga är helt förbjuden på nationell nivå.

7 §: Krav för import på den inre marknaden av frilevande vattendjur och produkter av dessa

Fiskar, kräftdjur och blötdjur och deras könsceller som, direkt eller via karantän, importeras från naturliga vatten på området som hör till EU:s inre marknad, till naturliga vatten på havs- eller insjöområde i Finland omfattas inte av tillämpningsområdet för kommissionens förordning nr 1251/2008. En sådan import förutsätter liksom tidigare importtillstånd av Evira. Exempel på detta är import av frilevande ål och kräftor för utsättning. Bestämmelser gällande frilevande kräftor som är avsedda att användas som livsmedel finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning om verksamhet vid den första ankomstplatsen (118/2006). När fisk, kräftdjur och blötdjur från naturliga vatten importeras till exempel för forskning krävs det importtillstånd av Evira. Om frilevande fisk, kräftdjur och blötdjur importeras för odling ska man förfara i enlighet med 6 §.

³ VHS: Viral hemorragisk septikemi; IHN: Infektiös hematopoietisk nekros; ISA: Infektiös laxanemi; KHV: Koiherpesvirus; SVC: Vårviremi hos karp; IPN: Infektiös pankreasnekros; BKD: Bakteriell njursjukdom eller renibakterios

Det är förbjudet att importera frilevande fiskar, kräftdjur och blötdjur avsedda att användas som bete vid fiske. Import av levande betesfisk medför en hög risk för spridning av djursjukdomar, varför import av fiskarna i fråga är helt förbjuden på nationell nivå.

Med produkter från frilevande vattendjur avses till exempel orensad frilevande fisk. För import av död frilevande fisk finns det inga särskilda villkor, men det förutsätts dock att det inte uppstår risk för spridning av djursjukdomar till exempel i samband med rensningen.

3 kap. Export på den inre marknaden

8 §: Krav för export på den inre marknaden av vattenbruksdjur, frilevande vattendjur och produkter av dessa samt vattenlevande prydnadsdjur

Bestämmelser om djurhälsokrav vid export på den inre marknaden av djur och produkter från vattenbruk samt vattenlevande prydnadsdjur finns även i kommissionens förordning (EG) nr 1251/2008. Exportpartier med odlad fisk och kallvattensprydnadsfisk avsedda för öppna anläggningar för prydnadsfisk måste dessutom uppfylla kraven på tilläggsgarantier för sjukdomarna IPN, BKD och SVC samt parasiten *G. salaris* i enlighet med kommissionens beslut 2004/453/EG. I kapitel II i bilaga I till beslut 2004/453/EG förtecknas de sjukdomar som tilläggsgarantierna gäller i Sverige, Förenade kungariket, Danmark och Irland.

Vid export av frilevande vattendjur eller produkter av dessa ska de exportvillkor som myndigheterna i mottagarlandet ställer iakttas.

4 kap. Partier som transporteras via Finlands territorium

9 §: Krav som gäller djursjukdomar hos vattenbruksdjur, frilevande vattendjur och produkter av dessa samt vattenlevande prydnadsdjur som transporteras via Finland

Vid transport av vattenbruksdjur, frilevande vattendjur och produkter av dessa eller vattenlevande prydnadsdjur som transporteras från andra medlemsstater via Finland till en annan medlemsstat eller ett tredje land ska det säkerställas att transporten inte medför risk för spridning av djursjukdomar. Vattenbyte medför den största risken och om detta bestäms i 10 §.

I kapitel V i kommissionens förordning nr 1251/2008 finns det bestämmelser om transport, antingen direkt eller efter lagring, av vattenbruksdjur, rom och orensad fisk från ett tredjeland via länder som är medlemmar i EU till ett tredjeland.

5 kap. Bestämmelser om transport

10 §: Bestämmelser om transport, märkning och vattenbyten

I enlighet med 1 mom. finns de krav som gäller transport förtecknade i det hälsointyg som nämns i kommissionens förordning nr 1251/2008. I 2 mom. i 10 § i denna förordning av JSM verkställs också de krav som gäller vid byte av transportvatten i enlighet med artikel 13 i rådets direktiv 2006/88/EG som gäller hälsokrav för vattenbruksdjur. För att förhindra att sjukdomar sprids till naturliga vatten får transportvatten bytas endast på en plats som godkänts av respektive lands myndigheter. I Finland meddelas platsen för vattenbyte i samband med registreringen och den godkänns av länsveterinären.

6 kap. Övriga bestämmelser

11 §: Förändring i djursjukdomssituationen

Skyddsbeslut som begränsar import och export på den inre marknaden och som meddelats separat av kommissionen finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats <http://www.mmm.fi/sv/index/lagstiftning/Veterinarlagstiftningen/skyddsbeslut.html>.